C/2025/3947

18.7.2025.

KOMISIJAS LĒMUMS

(2025. gada 16. jūlijs),

ar ko apstiprina pamatnostādnes par to dalībvalstu lauku attīstības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalstam no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2014.–2022. gada periodā

(C/2025/3947)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

tā kā:

(1) Dalībvalstu lauku attīstības programmas, kas apstiprinātas atbalstam no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2014.–2020. gada plānošanas periodā, tika pieņemtas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 ([1]) un pagarinātas līdz 2022. gada 31. decembrim ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/2220 ([2]).

(2) Ņemot vērā to, cik svarīgi ir laikus un efektīvi slēgt šīs lauku attīstības programmas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013 ([3]), Regulu (ES) Nr. 1305/2013, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 ([4]), Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 907/2014 ([5]) un Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 908/2014 ([6]), ir jāsniedz pienācīgi norādījumi par šo programmu slēgšanu.

(3) Dalībvalstu 2014.–2022. gada lauku attīstības programmu slēgšana balstīsies uz 2007.–2013. gada lauku attīstības plānošanas perioda slēgšanas pieredzi, un tajā būtu jāierosina vienkāršotas procedūras, kuru mērķis ir balstīties uz paraugpraksi, kas apzināta iepriekšējā perioda slēgšanas laikā.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/2220 (2020. gada 23. decembris), ar ko nosaka dažus pārejas noteikumus atbalstam no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) 2021. un 2022. gadā un ar ko attiecībā uz līdzekļiem un piemērošanu 2021. un 2022. gadā groza Regulas (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 un (ES) Nr. 1307/2013, un attiecībā uz līdzekļiem un šāda atbalsta sadalījumu 2021. un 2022. gadā groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (OV L 437, 28.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

([5]) Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 907/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 attiecībā uz maksājumu aģentūrām un citām iestādēm, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumu un euro izmantošanu (OV L 255, 28.8.2014., 18. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/907/oj).

([6]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 908/2014 (2014. gada 6. augusts), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, noteikumiem par pārbaudēm, nodrošinājumu un pārredzamību (OV L 255, 28.8.2014., 59. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/908/oj).

(4) Pamatnostādņu mērķis ir atvieglot slēgšanas procesu, sniedzot metodiskus norādījumus par to, kā slēgšana būtu jāveic, lai nodrošinātu Savienības neizpildīto budžeta saistību finansiālo izpildi, samaksājot galīgo atlikumu, atgūstot nepamatoti izmaksātās summas un/vai atceļot neizmantotās saistības.

(5) Tāpēc pamatnostādnes būtu jāapstiprina,

IR NOLĒMUSI ŠĀDI.

Vienīgais pants

Ar šo tiek apstiprinātas pielikumā izklāstītās Komisijas pamatnostādnes par to dalībvalstu lauku attīstības programmu slēgšanu, kas pieņemtas atbalstam no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2014.–2022. gada periodā.

Briselē, 2025. gada 16. jūlijā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Christophe HANSEN

PIELIKUMS

PAMATNOSTĀDNES PAR 2014.–2022. GADA LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMU SLĒGŠANU

1. **VISPĀRĪGIE SLĒGŠANAS PRINCIPI**

Dalībvalstu lauku attīstības programmas, kas finansētas no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2014.–2020. gada plānošanas periodā, tika pieņemtas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 ([1]). Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/2220 ([2]) Regulas (ES) Nr. 1303/2013 26. panta 1. punktā noteiktais termiņš tika pagarināts līdz 2022. gada 31. decembrim. Tāpēc šīs pamatnostādnes attiecas uz plānošanas periodu no 2014. līdz 2022. gadam.

Šīs pamatnostādnes attiecas uz lauku attīstības programmu slēgšanu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1303/2013 ([3]), Regulu (ES) Nr. 1305/2013, Regulu (ES) Nr. 1306/2013 ([4]), Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 907/2014 ([5]), Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 908/2014 ([6]), Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 808/2014 ([7]) un Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 809/2014 ([8]).

Programmu slēgšana attiecas uz Savienības neizpildīto budžeta saistību finansiālo izpildi (EUR), veicot galīgā atlikuma maksājumu (EUR) katras lauku attīstības programmas (LAP) dalībvalstij vai atgūstot (EUR) summas, ko Komisija dalībvalstij izmaksājusi nepamatoti, un atceļot saistības (EUR) par atlikuma maksājumu.

Visas Komisijas un dalībvalstu tiesības un pienākumi attiecībā uz finansiālo atbalstu paliek spēkā līdz lauku attīstības programmu slēgšanai. LAP slēgšana neietekmē Komisijas tiesības pieņemt turpmākas finanšu korekcijas vai atgūt nepamatoti izmaksātās summas.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/2220, ar ko nosaka dažus pārejas noteikumus atbalstam no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) 2021. un 2022. gadā un ar ko attiecībā uz līdzekļiem un piemērošanu 2021. un 2022. gadā groza Regulas (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 un (ES) Nr. 1307/2013, un attiecībā uz līdzekļiem un šāda atbalsta sadalījumu 2021. un 2022. gadā groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (OV L 437, 28.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

([5]) Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 907/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 attiecībā uz maksājumu aģentūrām un citām iestādēm, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumu un euro izmantošanu (OV L 255, 28.8.2014., 18. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/907/oj).

([6]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 908/2014 (2014. gada 6. augusts), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, noteikumiem par pārbaudēm, nodrošinājumu un pārredzamību (OV L 255, 28.8.2014., 59. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/908/oj).

([7]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 808/2014 (2014. gada 17. jūlijs), ar kuru paredz noteikumus, kā piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 227, 31.7.2014., 18. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/808/oj).

([8]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 809/2014 (2014. gada 17. jūlijs), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, lauku attīstības pasākumiem un savstarpējo atbilstību (OV L 227, 31.7.2014., 69. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/809/oj).

Kā paskaidrots iepriekš, 2020. gadā tika pieņemta Regula (ES) 2020/2220 (Pārejas regula), ar kuru Regulas (ES) Nr. 1303/2013 26. panta 1. punktā noteiktais laikposms tika pagarināts līdz 2022. gada 31. decembrim (sk. Regulas (ES) 2020/2220 1. panta 1. punktu).

Lai novērstu Covid-19 krīzes un tās seku ietekmi uz Savienības lauksaimniecības nozari un lauku apvidiem, ar Pārejas regulu arī ieviesa iespēju lauku attīstības programmas 2021. un 2022. gadā finansēt ar papildu finansējumu no Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta (ESAI) ([9]). Tomēr uz papildu ESAI līdzekļiem attiecas daži nosacījumi, tāpēc tie bija jāplāno un jāpārrauga atsevišķi no ELFLA atbalsta lauku attīstībai. Neraugoties uz šo nošķirumu, ja vien Pārejas regulā nav paredzēts citādi, ir piemērojami noteikumi, kas izklāstīti Regulā (ES) Nr. 1305/2013, arī noteikumi par lauku attīstības programmu grozījumiem, Regulā (ES) Nr. 1306/2013, arī noteikumi par saistību automātisku atcelšanu, un Regulā (ES) Nr. 1307/2013. 2014.–2022. gada lauku attīstības programmu ESAI daļa tiks slēgta vienlaikus ar ELFLA daļu. Visi noteikumi, kas piemērojami ELFLA fondiem, ir piemērojami arī ESAI fondiem, ja vien nav norādīts citādi.

Pārejas regulas rezultātā 2014.–2022. gada lauku attīstības programmas ir pagarinātas par diviem papildu gadiem ([10]) (izņemot Apvienoto Karalisti) ar papildu ELFLA un ESAI finansējumu, un to īstenošana turpinās līdz 2025. gada beigām (lauku attīstības programmu attiecināmības periods) ([11]).

2. SAGATAVOŠANĀS SLĒGŠANAI

2.1. Norādījumi un palīdzība

Laikposmā pirms slēgšanas Komisija cieši sadarbosies ar dalībvalstīm, lai sniegtu vajadzīgos norādījumus un palīdzību.

2.2. Programmu izmaiņu pēdējā pieprasījuma termiņi

Lauku attīstības programmu grozījumu procedūras un termiņi ir noteikti Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 808/2014 4. pantā.

2.2.1. *Īstenošanas regulas (ES) Nr. 808/2014 4. panta 2. punkts:*

— Regulas (ES) Nr. 1305/2013 11. panta a) punkta i) apakšpunktā minētā veida programmu grozījumus var ierosināt ne biežāk kā četras reizes plānošanas perioda laikā.

— Vienā kalendārajā gadā un vienai programmai var iesniegt vienu vienotu grozījumu priekšlikumu par visiem pārējiem grozījumu veidiem kopā; izņēmums ir 2025. gads. 2025. gads ir vienīgais gads, kurā drīkst iesniegt vairāk nekā vienu grozījumu priekšlikumu, ja apvienotie grozījumi attiecas tikai uz finansēšanas plāna pielāgošanu, ieskaitot jebkādas no tā izrietošās izmaiņas rādītāju plānā. Turklāt plānošanas periodā par katru programmu var iesniegt četrus papildu grozījumu priekšlikumus, kuros apvieno visu pārējo veidu grozījumus. Dalībvalstis šos papildu grozījumu priekšlikumus var izmantot 2025. gadā, ja tie vēl nav izmantoti.

2.2.2. *Īstenošanas regulas (ES) Nr. 808/2014 4. panta 3. punkts:*

— savus pēdējos programmas grozījumus, kas ir Regulas (ES) Nr. 1305/2013 11. panta a) punkta iii) apakšpunktā minētā veida grozījumi, dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai līdz 2022. gada 30. septembrim.

— Citu veidu programmas grozījumi jāiesniedz Komisijai līdz 2025. gada 30. septembrim.

([9]) Padomes Regula (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 433I, 22.12.2020., 23. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

([10]) Regulas (ES) 2020/2220 1. pants.

([11]) Ar Regulas (ES) 2020/2220 2. panta 2. punktu tika pagarināts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 65. panta 2. punktā noteiktais ELFLA izdevumu atbilstības periods.

2.3. **Ceturkšņa izdevumu deklarāciju iesniegšana pirms slēgšanas**

Dalībvalstīm līdz izdevumu attiecināmības galīgajam datumam saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 22. panta 2. punktā noteikto grafiku ir jāturpina iesniegt ceturkšņa izdevumu deklarācijas par izdevumiem, kas radušies maksājumu aģentūrai. Tāpēc pēdējā ceturkšņa izdevumu deklarācija, kas Komisijai jāsaņem, ir deklarācija par 2025. gada ceturto ceturksni, un tā ir jāiesniedz līdz 2026. gada 31. janvārim.

Priekšfinansējuma un starpposma maksājumu kopsumma, ko Komisija maksā par attiecīgo programmu, nedrīkst pārsniegt 95 % no kopējā ELFLA un ESAI ieguldījuma, kas paredzēts attiecīgajā programmā ([12]). Tas nozīmē, ka Komisijai būs jāpārtrauc atlīdzināt ceturkšņa izdevumu deklarāciju izdevumi, kad LAP izmaksātā kumulatīvā summa sasniegs 95 % no apvienotā ELFLA un ESAI kopējā ieguldījuma (kas noteikts attiecīgās programmas apstiprināšanas lēmuma jaunākajā redakcijā).

Kad LAP būs sasniegti 95 % no apvienotā ELFLA un ESAI kopējā ieguldījuma, Komisija, saņēmusi katru nākamo izdevumu deklarāciju, veiks priekšfinansējuma noskaidrošanu. Attiecīgās programmas galīgais atlikums tiks izmaksāts vai atgūts programmas slēgšanas dienā.

3. **IZDEVUMU ATTIECINĀMĪBA**

3.1. **Izdevumu attiecināmības pēdējā diena un piemērojamie vispārīgie noteikumi**

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([13]) 65. panta 2. punktu izdevumu attiecināmības jeb atbilstības galīgais termiņš ir 2025. gada 31. decembris, kas nozīmē, ka izdevumiem jābūt radušamies labuma guvējam un ir jābūt apmaksātiem pirms 2025. gada 31. decembra. Turklāt par izdevumiem būs tiesības saņemt ieguldījumu no ELFLA (un ESAI) tikai tad, ja maksājumu aģentūra attiecīgo atbalstu faktiski izmaksās pirms 2025. gada 31. decembra.

Avansa maksājumi par pasākumiem, uz kuriem neattiecas integrētā administrācijas un kontroles sistēma, (ārpus IAKS) ([14]) ir atļauti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1305/2013 42. un 45. pantu. Saskaņā ar tās pašas regulas 63. pantu avansa maksājumi ir jānodrošina ar bankas garantiju vai publiskā sektora iestādes sniegtu līdzvērtīgu garantiju. Garantiju var atbrīvot tad, kad kompetentā maksājumu aģentūra konstatē, ka faktisko izdevumu apjoms, kas atbilst ar darbību saistītajam publiskajam ieguldījumam, pārsniedz avansa apjomu.

Tā kā 2025. gads ir pēdējais LAP īstenošanas gads, dalībvalstīm ir jānoskaidro labuma guvējiem izmaksātie avansa maksājumi, kas saistīti ar projektiem, kuri pabeigti 2014.–2022. gada plānošanas periodā.

Pārnešanas kontekstā, kā norādīts šo pamatnostādņu 3.8. punktā, avansa maksājumi, ko līdz 2025. gada beigām dalībvalstis nav noskaidrojušas, ir jāsasaista ar notiekošiem projektiem, kurus finansē atbilstoši 2023.–2027. gada kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) stratēģiskajam plānam saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 ([15]) 155. panta 4. punktu.

Visi līdz 2025. gada 31. decembrim nenoskaidrotie / neizmantotie avansa maksājumi attiecībā uz 2014.–2022. gada ELFLA vai attiecībā uz ESAI, kuri nav saistīti ar pārnesumiem atbilstoši KLP stratēģiskajam plānam, ir jāatgūst no saņēmēja, lai nodrošinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību. Ja dalībvalsts neuzsāk šo summu atgūšanas procedūras pirms galīgā pārskata iesniegšanas termiņa vai paziņo par šīs summas paškorekciju galīgajos pārskatos, Komisija atskaitīs šīs summas no galīgā atlikuma grāmatojumu finansiālās noskaidrošanas procedūrā pirms slēgšanas.

([12]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 34. panta 2. punkts.

([13]) Regulas (ES) Nr. 1303/2013 65. panta 2. punktā noteiktais termiņš ar Regulas (ES) 2020/2220 2. pantu tika pagarināts par diviem gadiem.

([14]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 67. panta 2. punktā ir uzskaitīti lauku attīstības pasākumi, uz kuriem attiecas IAKS sistēma. IAKS neaptvertie pasākumi ir pasākumi, kas minētajā pantā nav uzskaitīti.

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

Attiecīgās dalībvalsts sertifikācijas struktūrai ziņojumā par galīgajiem pārskatiem, kas jāiesniedz līdz 2026. gada 30. jūnijam, būs jāapstiprina, ka ir noskaidroti avansa maksājumi, kas labuma guvējiem izmaksāti 2014.–2022. gada plānošanas periodā, un ka nav noskaidroti tikai tie avansa maksājumi, kas saistīti ar projektiem, kuriem saskaņā ar KLP stratēģisko plānu 2023.–2027. gada periodam paredzēti galīgie maksājumi, vai ka minētā dalībvalsts ir sākusi nepieciešamās atgūšanas procedūras.

3.2. **Valsts papildfinansējums**

Attiecināmības datums – 2025. gada 31. decembris – neattiecas uz valsts papildfinansējumu. Tāpēc maksājumus no valsts papildu resursiem lauku attīstības programmas saņēmējiem var veikt pēc 2025. gada 31. decembra.

Dalībvalstis var atbalstīt lauksaimniekus ar valsts papildfinansējumu ārpus lauku attīstības programmas saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Attiecībā uz valsts papildfinansējumu, kas lauku attīstības plānos iekļauts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1305/2013 82. pantu, par maksājumiem, kuri veikti pēc programmas slēgšanas, ir jāveic atsevišķs valsts atbalsta novērtējums. Dalībvalstij ir pienākums laikus saņemt šo atļauju, lai nodrošinātu, ka maksājumi saņēmējiem atbilst valsts atbalsta noteikumiem.

Turklāt dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai nodrošinātu, ka saņēmēji pilda savas saistības visā noteiktajā periodā, pat ja daļa no saistībām attiecas uz periodu pēc lauku attīstības programmas slēgšanas. Tas nozīmē, ka dalībvalstīm līdz saistību perioda beigām jāveic nepieciešamās pārbaudes saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1306/2013. Ja saistības līdz saistību perioda beigām nav izpildītas vai nav izpildītas pilnībā, dalībvalstīm attiecīgās summas jāatgūst un jāatmaksā Savienības budžetā (sk. pārejas noteikumus Regulas (ES) 2021/2116 ([16]) 104. panta 1. punkta a) apakšpunkta iv) punktā un Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2022/1173 14. panta b) punktā).

3.3. **Finanšu plāns – maksimālās izdevumu summas noteikšana katram pasākumam**

Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 36. panta 3. punkta b) apakšpunktu ir pienākums ierobežot deklarētos izdevumus, kas pārsniedz summas, kuras katram pasākumam plānotas spēkā esošajā finanšu plānā.

Ja pasākumam ir noteikts izdevumu maksimālais apjoms un dalībvalsts Īstenošanas regulas (ES) Nr. 808/2014 4. pantā noteiktajā termiņā savā lauku attīstības programmā veic pienācīgi pamatotas izmaiņas, izslēgtos izdevumus var apmaksāt vēlāk, – pēc tam, kad Komisija būs apstiprinājusi LAP grozījumus (kā noteikts Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 23. panta 2. punktā).

3.4. **Īpaši noteikumi attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta e), f) un g) apakšpunktā minētajiem izdevumiem darbībām**

Nākamajā iedaļā ir izskaidroti īpašie noteikumi par Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta e), f) un g) apakšpunktā minēto darbību izdevumiem, kas paredz atkāpes no 59. panta 3. punktā noteiktajām ELFLA ieguldījuma likmēm. Šīs atkāpes attiecas uz īpašiem gadījumiem, kad noteiktos apstākļos ir atļautas augstākas līdzfinansējuma likmes, kuru gadījumā nepieciešams veikt pārbaudi un iespējamus pielāgojumus slēgšanas laikā, lai nodrošinātu atbilstību noteikumiem.

Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta e) apakšpunktā paredzēts, ka līdzfinansējuma maksimālā likme ir 100 % darbībām, kas saņem finansējumu no līdzekļiem, kuri pārvietoti uz ELFLA, piemērojot Regulas (EK) Nr. 73/2009 136.a panta 1. punktu un Regulas (ES) Nr. 1307/2013 7. panta 2. punktu un 14. panta 1. punktu. Tāpēc atbilstība šim noteikumam tiks pārbaudīta slēgšanas laikā. Ja dalībvalsts deklarētie kumulatīvie izdevumi pārsniedz summas, kas piešķirtas kā pārvietojumi uz ELFLA no citiem fondiem, tiks piemērota maksājuma korekcija (maksimuma noteikšana).

Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta f) apakšpunktā paredzēts, ka līdzfinansējuma likme ir 100 %, nepārsniedzot 100 miljonus EUR (2011. gada cenās), ko piešķir Īrijai, nepārsniedzot 500 miljonus EUR (2011. gada cenās), ko piešķir Portugālei, un nepārsniedzot 7 miljonus EUR (2011. gada cenās), ko piešķir Kiprai.

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2116 (2021. gada 2. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 187. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

Slēgšanas dienā tiks pārbaudīta atbilstība Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta f) apakšpunktam. Ja attiecīgās dalībvalsts deklarētie kumulatīvie kopējie izdevumi visās attiecīgajās budžeta pozīcijās pārsniedz summas, kas piešķirtas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta f) apakšpunktu, jāpiemēro maksājuma korekcija (maksimuma noteikšana).

Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta g) apakšpunkts ļāva dalībvalstīm (Grieķijai un Rumānijai), kuras saņem finansiālo palīdzību no 2014. gada 1. janvāra saskaņā ar LESD 136. un 143. pantu, palielināt ELFLA ieguldījuma likmi ne vairāk kā par 10 procentpunktiem, nepārsniedzot 95 %, attiecībā uz izdevumiem, kas radušies lauku attīstības programmas īstenošanas pirmajos divos gados (t. i., līdz 2017. gada otrajam ceturksnim Rumānijai un 2017. gada ceturtajam ceturksnim Grieķijai). Tomēr 59. panta 4. punkta g) apakšpunktā ir arī noteikts, ka ELFLA ieguldījuma likme, kas būtu piemērojama bez šīs atkāpes, tiek ievērota attiecībā uz kopējiem publiskajiem izdevumiem, kas veikti plānošanas periodā.

Slēgšanas brīdī Komisija pārbaudīs, vai attiecīgās dalībvalstis ir pareizi piemērojušas pagaidu atkāpi saskaņā ar 59. panta 4. punkta g) apakšpunktu. Konkrētāk, Komisija pārbaudīs, vai pēc divu gadu perioda izmantotā ieguldījuma likme nepārsniedz 59. panta 3. punktā noteiktās maksimālās likmes visam plānošanas periodam. Tiks pārbaudīta atbilstība Regulas (ES) Nr. 1305/2013 59. panta 4. punkta g) apakšpunktam, un neatbilstības gadījumā jāveic korekcijas.

3.5. **Īpaši attiecināmības noteikumi, kas piemērojami finanšu instrumentu darbībām saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. pantu**

2014.–2022. gada plānošanas periodā ELFLA vadošās iestādes ir izveidojušas tikai aizdevumu un garantiju fondus. Tāpēc šajās pamatnostādnēs netiks sniegta sīka informācija par pašu kapitāla vai kvazikapitāla finanšu instrumentiem (FI).

Finanšu instrumentu izdevumu attiecināmība slēgšanas laikā ir noteikta Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. pantā (un attiecīgajos Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 noteikumos ([17]), kā paskaidrots turpmākajos punktos). Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. pantu programmas slēgšanas dienā finanšu instrumenta attiecināmie izdevumi būs programmas ieguldījumu kopējā summa, ko finanšu instruments faktiski samaksājis vai – garantiju gadījumā – par ko finanšu instruments ir uzņēmies saistības attiecināmības periodā un kas atbilst:

(a) maksājumiem galasaņēmējiem un gadījumos, kas minēti Regulas (ES) Nr. 1303/2013 37. panta 7. punktā, – maksājumiem galasaņēmēju labā;

(b) līdzekļiem, kas piesaistīti garantijas līgumiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir nesamaksāti vai jau ir iestājies to samaksas termiņš, lai apmaksātu iespējamus garantijas prasījumus par zaudējumiem, un aprēķināti, pamatojoties uz piesardzīgu *ex ante* riska novērtējumu, ieskaitot bez atlikuma dalāmu summu, ko veido pamatā esošie jaunie aizdevumi vai citi riska instrumenti jaunām investīcijām galasaņēmējos;

(c) kapitalizētām procentu likmes subsīdijām vai garantijas maksas subsīdijām, kas jāsamaksā par laikposmu, kurš nav ilgāks par 10 gadiem pēc attiecināmības perioda beigām, un ko izmanto apvienojumā ar finanšu instrumentiem, kuri iemaksāti īpaši šim nolūkam atvērtā darījuma kontā, lai tos faktiski izmaksātu pēc attiecināmības perioda, bet kas saistībā ar aizdevumiem vai citiem riska instrumentiem izmaksāti investīcijām galasaņēmējos attiecināmības periodā;

(d) radušos pārvaldības izmaksu atlīdzinājumam vai finanšu instrumenta pārvaldības maksas samaksai.

Tikai izdevumus, kas radušies saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. pantu, var uzskatīt par attiecināmiem izdevumiem. Galasaņēmēju investīcijām nav jābūt pabeigtām.

Programmas līdzekļi, kas finanšu instrumentam piešķirti finansēšanas nolīgumā un/vai tam izmaksāti, bet nav izmaksāti galasaņēmējiem, vai ir rezervēti garantijas līgumiem par izmaksātajiem pamatā esošajiem aizdevumiem utt., nav attiecināmie izdevumi.

([17]) Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 480/2014 (2014. gada 3. marts), ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (OV L 138, 13.5.2014., 5. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/480/2019-05-30).

Attiecināmības periodam un tam sekojošai galīgo pārskatu iesniegšanai piemēro pārejas noteikumus atbilstoši Pārejas regulas 1. pantam un 2. panta 1. punktam.

Attiecībā uz aizdevumiem attiecināmie izdevumi atbilst programmas līdzekļiem, kas faktiski izmaksāti galasaņēmējiem, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. pantā. Programmas līdzekļi, kas paredzēti līgumos ar galasaņēmējiem un nav izmaksāti, nav attiecināmi. Attiecināmie izdevumi ir arī procentu likmju subsīdijas, garantijas maksas subsīdijas un tehniskais atbalsts, kas galasaņēmēju labā izmaksāts attiecināmības periodā.

Attiecībā uz garantijām programmas līdzekļi, kas piešķirti garantijas līgumiem, ir attiecināmi tikai tad, ja pamatā esošie aizdevumi vai citi riska instrumenti ir izmaksāti galasaņēmējiem. Ja finanšu starpnieks vai subjekts, kas gūst labumu no garantijām, plānoto jauno aizdevumu vai citu riska dalīšanas instrumentu summu galasaņēmējiem nav izmaksājis, attiecināmie izdevumi tiks proporcionāli samazināti (kā noteikts Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 8. panta d) apakšpunktā).

Izdevumu attiecināmība, kas definēta 42. panta 1. punkta c) apakšpunktā, attiecas uz dotāciju un finanšu instrumentu kombināciju vienā darbībā, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 37. panta 7. punktā. Aprēķinos jāņem vērā arī attiecīgie finansēšanas nolīgumi, kā noteikts Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 11. pantā.

Darījuma kontā iemaksājamā summa ietver:

(a) diskontētās maksājumu saistības kapitalizētas procentu likmes vai garantijas maksas subsīdiju gadījumā laikposmā, kas nepārsniedz 10 gadus pēc attiecināmības perioda, un/vai

(b) diskontētās pārvaldības izmaksas un maksas, kas mikrokredīta gadījumā pēc attiecināmības perioda jāmaksā sešu gadu garumā.

Pieeja, pēc kuras nosaka summu, kas iemaksājama darījuma kontā, var atšķirties, ja vien pastāv skaidrs metodikas izvēles pamatojums. Dalībvalstis var vai nu i) ievērot projekta finansējuma pieeju un izvēlēties 4 %, kas ierosināti darbībām, kuras rada neto ieņēmumus (Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 19. pants), vai ii) piemērot Komisijas noteiktās pamatlikmes ([18]).

Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. panta 2. punktā ir paredzēts izņēmums attiecībā uz mikrokredītu. Kapitalizētas pārvaldības izmaksas vai maksas, kas jāsamaksā par laikposmu, kurš nav ilgāks par sešiem gadiem pēc atbilstības perioda beigām, saistībā ar investīcijām galasaņēmējos, kas veiktas minētajā atbilstības periodā un kam nevar piemērot 44. vai 45. pantu, var uzskatīt par atbilstīgajiem izdevumiem, ja tie tiek iemaksāti īpaši šim nolūkam atvērtā darījuma kontā. Turklāt saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 14. panta 1., 2. un 4. punktu kapitalizētas pārvaldības izmaksas un maksas, kas jāatlīdzina kā attiecināmie izdevumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. panta 2. punktu, attiecināmības perioda beigās ir jāaprēķina kā diskontēto pārvaldības izmaksu un maksu kopsumma, kas jāmaksā pēc minētās regulas 42. panta 2. punktā noteiktā atbilstības perioda, un saskaņā ar attiecīgajiem finansēšanas nolīgumiem. Kapitalizētajām pārvaldības izmaksām un maksām, kas jāmaksā pēc atbilstības perioda par finanšu instrumentu, kurš nodrošina mikrokredītu, nevajadzētu pārsniegt 1 % gadā no programmas ieguldījumiem, kas samaksāti galasaņēmējiem Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē kā aizdevumi un kas vēl jāatmaksā finanšu instrumentam; aprēķinu veic proporcionāli laikam jeb *pro rata temporis* no atbilstības perioda beigām līdz investīcijas atmaksai, atgūšanas procedūras beigām saistību nepildīšanas gadījumā vai tā perioda beigām, kurš paredzēts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. panta 2. punktā, atkarībā no tā, kurš no minētajiem termiņiem ir agrāks. Jebkuri pārpalikuma līdzekļi, kas atlikuši darījumu kontā pēc Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. panta 2. punktā minētā perioda vai negaidītas finanšu instrumenta slēgšanas pirms minētā perioda beigām, ir jāizmanto saskaņā ar minētās regulas 45. pantu.

Atpakaļatdotos līdzekļus vai atbrīvotās garantijas, ko investē no jauna, nevar deklarēt kā attiecināmos izdevumus, t. i., līdzekļus, kas ietilpst otrajā un turpmākajos investēšanas ciklos.

([18]) Metodika ir izklāstīta Komisijas paziņojumā par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (2008/C 14/02) (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.). Pamatlikmes ir publicētas šeit: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-12/reference_rates_base_rates2024_1_croatia_eurozone.pdf.

Turklāt slēgšanas laikā par neattiecināmiem izdevumiem tiek uzskatīti arī finanšu līdzekļu pārvaldības radītie resursi, kas ieguldīti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 43. pantu. Procenti, kas nopelnīti par maksājumiem no LAP finanšu instrumentam un kuri attiecināmi uz Eiropas strukturālo un investīciju (ESI) fondu ieguldījumu, attiecas uz finanšu instrumentā iemaksāto LAP līdzekļu kases pārvaldību. LAP slēgšanas brīdī jebkura no šīm summām, kas nav izmantota saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 43. pantu, būtu jāatskaita no attiecināmajiem izdevumiem.

Ja procenti ir neto negatīvi, tos var segt no līdzekļiem, kas atmaksāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 44. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Visos gadījumos vadošajai iestādei būtu jāveic uzskaite.

Galīgā atlikuma izmaksu jeb slēguma bilances maksājumu reglamentē Regulas (ES) Nr. 1303/2013 41. panta 2. punkts.

Attiecībā uz līdzekļu atkārtotu izmantošanu pēc attiecināmības perioda beigām piemēro Regulas (ES) Nr. 1303/2013 45. pantu.

Laikposmā līdz slēgšanai programmu ieguldījumus 38. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā minētajos finanšu instrumentos un ieguldījumus no 38. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem finanšu instrumentiem, ko īsteno saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 38. panta 4. punkta a), b) un c) apakšpunktu, dalībvalstis un vadošās iestādes var atsaukt tikai tad, ja šādi ieguldījumi vēl nav iekļauti maksājuma pieteikumā, kas minēts tās pašas regulas 41. pantā.

3.6. **Integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) intervenču pārnesumi no 2014.–2022. gada LAP uz 2023.–2027. gada KLP stratēģiskajiem plāniem**

Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 3. punktu saistības, kas radušās saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1305/2013 22., 28., 29., 33. un 34. pantā noteiktajiem daudzgadu pasākumiem (kas atbilst lauku attīstības programmu 8.1., 10., 11., 14. un 15. pasākumam), var pārnest uz KLP stratēģiskā plāna (ELFLA) intervencēm, ievērojot Regulas (ES) 2021/2116 70. pantu. Turklāt Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 5. punktā ir atļauts uzņemties saistības saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1305/2013 28. un 29. pantu (lauku attīstības programmu 10. un 11. pasākums), lai KLP stratēģiskajā plānā saņemtu atbalstu no ELGF (ekoshēmas), ja šīs saistības atbilst konkrētiem nosacījumiem, piemēram, ir tiesības izmantot "b veida ekoshēmas" saskaņā ar 31. panta 7. punkta pirmās daļas b) apakšpunktu.

Jaunas nosacījumu prasības attiecas uz izdevumiem, kas pārnesti no pašreizējām LAP saistībām uz KLP plānu un tiks finansēti no KLP plāna budžeta (2023.–2027. gads). Regulas (ES) Nr. 1305/2013 48. pants ļauj lauksaimniekiem atteikties no šīm saistībām, ja viņi nepiekrīt jaunajiem nosacījumiem, piemēram, tiem, kas saistīti ar nosacījumu sistēmu.

3.6.1. *Maksājumi plānošanas periodos*

Avansa maksājumi saskaņā ar LAP, vienlaikus veicot galīgos maksājumus saskaņā ar KLP plāniem, būtu jāveic tikai izņēmuma gadījumos un ierobežotā apmērā, kā to reglamentē Regulas (ES) 2021/2115 155. pants.

Tā kā 155. pantā ir paredzēta tādu noteiktu izdevumu attiecināmība, kuri radušies iepriekšējos plānošanas periodos, ja šādi izdevumi ir iekļauti KLP plānos un tiek ievēroti jaunā tiesiskā regulējuma noteikumi, noteikumi par to pienākumiem, kā arī noteikumi par pārbaudēm un kontrolēm saņēmējiem jeb labuma guvējiem var būtiski mainīties, ja pasākumi tiek veikti saskaņā ar integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS). Tādējādi maksājumu apvienošana atsevišķām saistībām no diviem plānošanas periodiem, ko reglamentē atšķirīgs tiesiskais regulējums, rada ievērojamu administratīvo sarežģītību gan vadošajām iestādēm, gan labuma guvējiem, un no tās būtu pēc iespējas jāizvairās.

Lai novērstu iespējamos finansējuma trūkumus un izvairītos no sarežģītības, piemērojot dažādus noteikumu kopumus izdevumiem, kas radušies divos plānošanas periodos, dalībvalstis var izpētīt citas iespējas, piemēram, pārdalīt LAP finansējumu vai izmantot papildu valsts finansējumu ("papildu finanšu līdzekļi"), lai nodrošinātu, ka galīgos maksājumus var apstrādāt saskaņā ar LAP.

Dalībvalstīm būtu arī jāpatur prātā, ka izmaksas, kas labuma guvējiem radušās saskaņā ar KLP plāniem, ir attiecināmas tikai tad, ja tās radušās no 2023. gada 1. janvāra (Regulas (ES) 2021/2115 86. panta 4. punkts).

3.6.2. *Nosacījumu un savstarpējās atbilstības pārbaudes*

Ņemot vērā neseno Regulas (ES) 2021/2116 (grozīta ar Regulu (ES) 2024/1468 ([19])) 83. panta 2. punkta vienkāršošanu, lauksaimnieki, kuru saimniecības maksimālais lielums nepārsniedz 10 ha, ir atbrīvoti no nosacījumu sistēmas izpildes kontroles. Līdz ar to uz viņiem neattiecas nosacījumu kontroles sistēma, un šā iemesla dēļ šie lauksaimnieki nav atbrīvoti no savstarpējās atbilstības kontrolēm saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2116 104. panta 1. punkta otrās daļas a) apakšpunkta iv) punktu. Citiem vārdiem sakot, lauksaimniekiem, kuru saimniecību maksimālais lielums nepārsniedz 10 ha, jāveic savstarpējās atbilstības kontrole, kad tie saņem attiecīgo atbalstu no lauku attīstības plāniem.

Pirms nesenā grozījuma Regulas (ES) 2021/2116 104. panta 1. punkta otrās daļas a) apakšpunkta iv) punktā Deleģētās regulas (ES) 2022/1172 12. pantā bija paredzēti pārejas noteikumi, ar ko noteiktiem labuma guvējiem, uz kuriem attiecina savstarpējās atbilstības prasības un nosacījumu sistēmu, samazina ar pārbaudēm saistītās pārmērīgas administratīvās izmaksas un slogu. Attiecībā uz labuma guvējiem, kas saņem platībatkarīgos maksājumus, pārbaudes veic tikai nosacījumu sistēmas prasībām saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2022/1172 12. panta noteikumu. Attiecīgo savstarpējās atbilstības pienākumu izpilde bija jāpārbauda tikai tad, ja tika konstatēta neatbilstība nosacījumu sistēmas prasībām. Tomēr pēc Regulas (ES) 2021/2116 104. panta 1. punkta otrās daļas a) apakšpunkta iv) punkta grozīšanas šādas atbilstošās savstarpējās atbilstības saistības nav jāpārbauda gadījumos, kad nav izpildītas nosacījumu sistēmas prasības (jo Regulas (ES) Nr. 1306/2013 96. un 97. pants ir atcelts).

3.7. **IAKS neaptverto intervenču pārnesumi no 2014.–2022. gada LAP uz 2023.–2027. gada KLP stratēģiskajiem plāniem**

Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 4. punktu par izdevumiem, kas izriet no juridiskām saistībām pret labuma guvējiem un kas radušies tajā pašā pantā ([20]) minēto pasākumu ietvaros, var būt tiesības pretendēt uz ELFLA ieguldījumu saskaņā ar KLP stratēģiskajiem plāniem, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

— izdevumi ir a) radušies pēc 2025. gada 31. decembra (ar izdevumiem saprot maksājumu aģentūras izdevumus) un b) ir paredzēti KLP stratēģiskajā plānā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 noteikumiem, izņemot 73. panta 3. punkta pirmās daļas f) apakšpunktu, un c) atbilst Regulai (ES) 2021/2116;

— lai segtu minētos pasākumus, piemēro ELFLA iemaksu likmi, kas saskaņā ar Regulu (ES) 2021/2115 intervencei noteikta KLP stratēģiskajā plānā.

Šajā kontekstā ar juridiskām saistībām saprot saistības pret labuma guvējiem, kas ir valsts iestādes pieņemti lēmumi par dotācijas piešķiršanu vai citi administratīvi akti, kuri labuma guvējam rada tiesisko paļāvību.

Dalībvalstis pārnestos izdevumus savos KLP stratēģiskajos plānos ([21]) var iekļaut, plānojot atsevišķu intervenci vai iekļaujot tos esošā intervencē ar atsevišķu summu par vienību. Pārnestie izdevumi būtu jānorāda finanšu plānā. Pēc tam Eiropas Komisija tos apstiprinās KLP stratēģiskā plāna grozīšanas gaitā.

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1468 (2024. gada 14. maijs), ar kuru attiecībā uz labiem lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartiem, klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmām, KLP stratēģisko plānu grozījumiem, KLP stratēģisko plānu pārskatīšanu un attiecībā uz atbrīvošanu no kontroles un sodiem groza Regulu (ES) 2021/2115 un (ES) 2021/2116 (OV L, 2024/1468, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1468/oj).

([20]) Attiecīgie panti ir šādi: Regulas (ES) Nr. 1305/2013 14.–18. pants, 19. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts, 20., 23.–27., 35., 38., 39. un 39.a pants, Regulas (ES) Nr. 1303/2013 35. pants un Regulas (ES) 2020/2220 4. pants.

([21]) Saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2021/2289 (2021. gada 21. decembris), ar ko nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115 piemērošanas noteikumus attiecībā uz KLP stratēģisko plānu satura izklāstu un attiecībā uz elektronisko sistēmu drošai informācijas apmaiņai, I pielikuma struktūru, jo īpaši 5. punkta d) un e) apakšpunktu (OV L 458, 22.12.2021., 463. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

Izdevumus, kuri saistīti ar saistībām investēt liela mēroga infrastruktūrā un kuri ir attiecināmi saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1305/2013, bet ne saskaņā ar KLP stratēģiskajiem plāniem, ievērojot Regulas (ES) 2021/2115 73. panta 3. punkta pirmās daļas f) apakšpunktu, var iekļaut KLP stratēģiskajā plānā, bet tikai pārnešanas nolūkā. Šis izņēmums ir paredzēts Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 4. punkta a) apakšpunktā. Tāpēc šādu intervenci nevar izmantot jaunām saistībām saskaņā ar KLP stratēģisko plānu, bet var izmantot tikai tādu atlikušo saistību finansēšanai, kas uzņemtas saskaņā ar LAP. To var panākt, vai nu plānojot atsevišķu intervenci KLP stratēģiskajā plānā, vai arī esošās intervences ietvaros plānojot darbību/apakšintervenci, kas paredz finansēt saskaņā ar LAP sāktās investīcijas liela mēroga infrastruktūrā.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 4. punktu ir iespējams pārnest izdevumus, kuri izriet no saistībām *LEADER* ietvaros. Tomēr, ņemot vērā to, ka *LEADER* attiecas uz projektiem, kurus vietējās rīcības grupas īsteno saistībā ar vietējām attīstības stratēģijām, kas apstiprinātas saskaņā ar 2014.–2022. gada LAP, un kuri jāpabeidz līdz plānošanas perioda beigām, šāda pārnešana būtu jāierobežo un jāsasaista ar pienācīgi pamatotiem īpašiem apstākļiem.

Principā Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 4. punkts ļauj pārnest visu veidu *LEADER* atbalstu (arī sagatavošanas darbības). Tomēr šī saistību pārnešana praksē pamatā attiecas uz projektiem, kuros juridisku saistību uzņemšanās notikusi saskaņā ar LAP 19.2. apakšpasākumu (atbalsts sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas darbību īstenošanai), kad pamatotu iemeslu dēļ konkrētus projektus nevar pabeigt pirms 2025. gada beigām, neraugoties uz to, ka sākotnēji bija plānots tos pabeigt laikus. Tomēr dalībvalstīm savās KLP stratēģisko plānu pārvaldības un kontroles sistēmās ir jāsniedz informācija par šādu projektu maksājumiem un kontrolēm.

Kopumā dalībvalstīm tiek ieteikts pēc iespējas atturēties no saistību pārnešanas un ieplānot uzaicinājumus tā, lai varētu izmantot budžetu, kas joprojām pieejams saskaņā ar LAP, tādējādi projektus būtu iespējams īstenot pirms 2025. gada beigām. Tomēr, lai pēc iespējas labāk izmantotu pieejamos līdzekļus un samazinātu risku, ka ELFLA/ESAI budžets netiks apgūts, ir pieņemams zināms virsrezervēšanas līmenis un iespējama pārnešana, ja ir izpildīti Regulas (ES) 2021/2115 155. panta 4. punkta nosacījumi.

3.8. **Priekšfinansējuma radītie procenti**

Kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1306/2013 35. panta 4. punktā, Komisijai grāmatojumu noskaidrošanas lēmumā pirms lauku attīstības programmas slēgšanas ir jānoskaidro kopējā priekšfinansējuma summa. Šajā nolūkā dalībvalstis tiek lūgtas lauku attīstības programmā norādīt procentus, kas radušies par saņemto priekšfinansējumu, un atskaitīt tos no publisko izdevumu summas, kas norādīta galīgajā izdevumu deklarācijā.

4. **DOKUMENTU IESNIEGŠANA SLĒGŠANAS VAJADZĪBĀM**

4.1. **Dokumenti, kas dalībvalstīm jāsniedz slēgšanas vajadzībām**

Komisija katru gadu ([22]) noskaidro akreditēto maksājumu aģentūru grāmatojumus. Līdz ar to programmas slēgšanas pamatā būs visu secīgo finanšu gadu (2015.–2025. gads) gada pārskati un attiecīgie finansiālās noskaidrošanas lēmumi.

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 7. panta 3. punktu akreditētas maksājumu aģentūras gada pārskatiem jāpievieno pārvaldības deklarācija, ko parakstījusi par akreditēto maksājumu aģentūru atbildīgā persona. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 9. panta 1. punktu, lasot to kopā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 5. panta 3. punktu, sertifikācijas struktūrai ir jāsniedz atzinums par maksājumu aģentūras gada pārskatu pilnīgumu, pareizību un ticamību, par maksājumu aģentūras iekšējās kontroles sistēmas pareizu darbību un par to izdevumu likumību un pareizību, kuru atlīdzināšana ir pieprasīta Komisijai. Minētais atzinums sertifikācijas struktūrai jāsagatavo, pamatojoties uz Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 6. un 7. pantā izklāstītajiem revīzijas principiem un metodēm. Minētais atzinums ir jāpapildina ar ziņojumu, kurā iekļauti paziņojumi, kas nepieciešami saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 5. panta 4. punktu. Maksājumu aģentūras gada pārskatu saturs ir sīki izklāstīts Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 29. pantā.

([22]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 51. pants.

Komisija precizēs informāciju, kas dalībvalstīm jāiesniedz saistībā ar ELFLA 2014.–2022. gada plānošanas perioda slēgšanu (pēdējo gada grāmatojumu noskaidrošana), un noteiks pamatnostādnes dalībvalstu sertifikācijas struktūrām par sertifikācijas revīziju un ziņošanas prasībām attiecībā uz ELFLA 2014.–2022. gada plānošanas perioda slēgšanu ([23]).

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 37. pantu programmu var slēgt tikai pēc tam, kad saņemts pēdējais gada progresa ziņojums par īstenošanu (t. i., gada īstenošanas ziņojums).

4.2. **Slēgšanas vajadzībām iesniedzamo dokumentu iesniegšanas termiņš**

Pēdējā gada īstenošanas ziņojuma iesniegšanas termiņš ir **2026. gada 30. jūnijs** (Regulas (ES) Nr. 1305/2013 75. panta 1. punkts).

Grāmatojumu noskaidrošanai vajadzīgie dokumenti par 2025. finanšu gadu jānosūta Komisijai līdz 2026. gada 15. februārim ([24]). Katrs finanšu gads aptver maksājumu aģentūru izdevumus, kas radušies no n-1. gada 16. oktobra līdz n gada 15. oktobrim. Turklāt par pēdējo izpildes gadu (no 2024. gada 16. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim) dalībvalstīm ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem pēc galīgā attiecināmības datuma, t. i., līdz 2026. gada 30. jūnijam, ir jāiesniedz Komisijai pārskati par izdevumiem, kas radušies līdz 2025. gada 31. decembrim ([25]).

Ja dalībvalsts līdz 2026. gada 30. jūnijam iepriekš minētos dokumentus Komisijai nebūs iesniegusi, saistības attiecībā uz atlikuma maksājumu tiks automātiski atceltas ([26]).

4.3. **Izmaiņu veikšana dokumentos pēc to iesniegšanas termiņa beigām**

Parasti dalībvalstīm nebūs atļauts grozīt nevienu no 4.2. punktā uzskaitītajiem dokumentiem pēc to iesniegšanas termiņa beigām, ja vien Komisija to nepieprasīs pēc precizējumiem saskaņošanas procesā; izņēmums ir pārrakstīšanās kļūdu labošana.

Pēc Komisijas lūguma vai pēc dalībvalsts iniciatīvas ar grāmatojumu noskaidrošanu saistītu papildinformāciju var Komisijai iesūtīt periodā, kuru Komisija nosaka, ņemot vērā minētās informācijas sagādāšanai nepieciešamā darba apjomu. Šādu informāciju nesaņēmusi, Komisija pārskatus var noskaidrot, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju ([27]).

Pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var apmierināt lūgumu par novēlotu informācijas iesniegšanu, ja minētais lūgums tiek saņemts pirms attiecīgajai iesniegšanai noteiktā termiņa beigām ([28]).

4.4. **Dokumentu pieejamība** ([29])

Apliecinošie dokumenti par finansētajiem izdevumiem un piešķirtajiem ieņēmumiem, kas jāiekasē ELFLA (ieskaitot ESAI), jāglabā Komisijai pieejami vismaz trīs gadus pēc tā gada, kurā maksājumu aģentūra izdarījusi pēdējo maksājumu.

Pārkāpumu vai nolaidības gadījumā apliecinošos dokumentus glabā Komisijai pieejamus vismaz trīs gadus pēc tā gada, kurā summas ir pilnībā atgūtas no labuma guvēja un kreditētas ELFLA (arī ESAI) vai kurā ir noteiktas neatgūšanas finansiālās sekas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 2. punktu.

Regulas (ES) Nr. 1306/2013 52. pantā paredzētās atbilstības noskaidrošanas procedūras gadījumā (izņemot neatbilstību gadījumā) apliecinošie dokumenti jāglabā vismaz vienu gadu pēc gada, kurā minētā procedūra ir pabeigta ar finanšu korekciju vai bez tās, vai, ja par atbilstības lēmumu ir ierosināta tiesvedība Tiesā, vismaz vienu gadu pēc gada, kurā minētā tiesvedība ir pabeigta.

([23]) ELGF/ELFLA pārskatu sertifikācijas revīzijas pamatnostādnes. Ziņošanas prasības un sertifikācijas struktūras sniegtie atzinumi.
([24]) Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 30. panta 2. punkts.
([25]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 37. panta 1. punkts.
([26]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 37. panta 3. punkts.
([27]) Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 30. panta 3. punkts.
([28]) Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 30. panta 4. punkts.
([29]) Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 32. pants.

Apliecinošos dokumentus var glabāt papīra formā, elektroniskā formā vai abās formās.

Dokumentus drīkst glabāt tikai elektroniskā formā, ja attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos ir atļauts pamatā esošo darījumu pierādīšanas vajadzībām valsts tiesvedībā izmantot elektroniskus dokumentus.

Ja dokumentus glabā tikai elektroniskā formā, sistēmai, ko lieto šim nolūkam, jāatbilst Deleģētās regulas (ES) Nr. 2022/127 I pielikuma 3. punkta B apakšpunktam.

5. PROGRAMMU SLĒGŠANA

5.1. Grāmatojumu noskaidrošana

Pēdējais grāmatojumu noskaidrošanas lēmums pirms lauku attīstības programmas slēgšanas būs balstīts uz to pašu dokumentāciju (Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 29. pants) kā jebkurš agrāks ikgadējās noskaidrošanas lēmums, bet tam būs atšķirīgs grafiks un tas attieksies uz pieciem "ceturkšņiem", nevis četriem ceturkšņiem.

Pēdējā lēmumā par grāmatojumu noskaidrošanu pirms slēgšanas tiks noteiktas izdevumu summas, kas dalībvalstī radušās laikposmā no 2024. gada 16. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim un kas būs pieprasāmas no ELFLA, pamatojoties uz Īstenošanas regulas (ES) Nr. 908/2014 29. pantā minētajiem pārskatiem. Pēdējā lēmumā par grāmatojumu noskaidrošanu tiks noteikti arī finanšu instrumentu attiecināmie izdevumi, kas minēti Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. panta 1. punktā, un visi samazinājumi un apturējumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 41. un 42. pantu.

Grāmatojumu noskaidrošanas lēmuma rezultātā summa, kas ir atgūstama no dalībvalsts vai tai izmaksājama, tiks noteikta, no tajā pašā periodā kā no fonda maksājamiem atzītajiem izdevumiem atskaitot starpposma maksājumus par laikposmu no 2024. gada 16. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim. Tomēr, kad priekšfinansējuma un starpposma maksājumi būs sasnieguši 95 % no kopējā ELFLA un ESAI ieguldījuma (sk. šo pamatnostādņu 2.3. punktu), Komisija priekšfinansējuma noskaidrošanu veiks līdz ar katru nākamo izdevumu deklarāciju. Šādā gadījumā atgūstamā vai maksājamā summa tiks noteikta, starpposma maksājumus par laikposmu no 2024. gada 16. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim un noskaidroto atbilstošā perioda priekšfinansējuma summu atskaitot no izdevumiem, kas atzīti par pieprasāmiem no fonda par to pašu periodu.

Trīs mēnešu laikā pēc galīgo pārskatu saņemšanas Komisija paziņos dalībvalstij pārskatu pārbaudes rezultātus, kā arī visus tās ierosinātos grozījumus.

Ja ar dalībvalsti saistītu iemeslu dēļ Komisija nevar noskaidrot pārskatus četru mēnešu laikā pēc to saņemšanas, Komisija paziņos dalībvalstij par šīm papildu izmeklēšanām, ko tā ierosina veikt.

5.2. Noslēguma atlikuma aprēķināšana

Lēmumā par grāmatojumu noskaidrošanu, kas minēts šo pamatnostādņu 5.1. punktā, Komisija arī aprēķinās un iekļaus atlikumu, kas izmaksājams vai jāatgūst lauku attīstības programmas slēgšanas brīdī. Tomēr jāatzīmē, ka tad, ja ir iepriekšējo finanšu gadu gada pārskati, kas pēc grāmatojumu noskaidrošanas lēmuma vēl nav noskaidroti par pēdējo izpildes gadu, programmu nevar slēgt un atlikumu nevar izmaksāt.

Visi Komisijas izdotie iekasēšanas rīkojumi tiks kompensēti no galīgā atlikuma maksājuma.

Ja kāda no dalībvalstīm pēc kontroles ir veikusi finanšu korekcijas un atbilstošās summas atguvusi, tai ir jāpārdala summas attiecīgajai programmai. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 56. pantu atceltās Savienības ELFLA finansējuma summas un atgūtās summas, kā arī par tām uzkrātie procenti no jauna jāpiešķir attiecīgajai programmai. Tāpēc summas, kas atgūtas no pārkāpumiem 2014.–2022. gada plānošanas periodā, nevar izmantot, lai finansētu KLP stratēģiskajā plānā noteiktās darbības, nedz no jauna piešķirt darbībām/projektiem, kuriem ir veikta finanšu korekcija ([30]). Lauku attīstības programmas slēgšanas brīdī summas, kuras dalībvalsts nav atkārtoti izmantojusi, ir jāatgriež Savienības budžetā, un tāpēc tās tiks atskaitītas no galīgā atlikuma.

([30]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 56. pants.

Slēdzot LAP, Komisija ņems vērā arī pēdējo gada progresa ziņojumu par lauku attīstības programmas īstenošanu, kas minēts Regulas (ES) Nr. 1305/2013 75. pantā. Komisija piecu mēnešu laikā informēs dalībvalsti par šā ziņojuma pārbaudes rezultātiem ([31]).

Visus nenokārtotos maksājumus, kas ir samazināti vai apturēti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 41. un 42. pantu, Komisija noslēguma atlikumā ņems vērā, samazinot galīgo maksājumu par šīm samazinājuma un apturējuma summām.

Komisija rakstiski informēs dalībvalsti par savu priekšlikumu izmaksāt vai atgūt atlikumu.

Noslēguma atlikuma aprēķina piemērs ir sniegts šo pamatnostādņu 1. tabulā.

5.3. **Samazinājumi, kas izriet no maksājuma termiņa neievērošanas programmas slēgšanas laikā**

Pārbaude par to, vai ir ievērots pēdējais maksājuma termiņš, kādā saskaņā ar LAP veicami maksājumi labuma guvējiem pirms lauku attīstības programmas slēgšanas, balstīsies uz tiem pašiem noteikumiem (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 75. panta 1. punkts un Deleģētās regulas (ES) Nr. 907/2014 5.a pants) kā katram ikgadējam maksājuma termiņam, bet tai būs atšķirīgs grafiks, līdzīgi kā pēdējā grāmatojumu noskaidrošanas lēmumā.

5 % robežvērtības aprēķins, kas minēts Deleģētās regulas (ES) Nr. 907/2014 5.a panta 2. punktā, pēdējam īstenošanas gadam nemainīsies, t. i., rezerves periodā tiks ņemti vērā šādi ceturkšņi: no 2024. gada 3. ceturkšņa līdz 2025. gada 2. ceturksnim. 2025. gada 3. un 4. ceturksnis tiks uzskatīti par kavētu maksājumu ceturkšņiem, un tie nemainīs rezervi.

Ar maksājumu termiņu neievērošanu saistītā samazinājuma jaunākais aprēķins konkrētai programmai balstīsies uz 5, nevis 4 ceturkšņiem, t. i., tiks ņemts vērā 2025. gada 4. ceturksnis.

5.4. **Atlikuma maksājums**

Ja līdzekļi būs pieejami, Komisija izmaksās atlikumu ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem no dienas, kad var uzskatīt, ka Komisija ir varējusi saņemt pēdējos gada pārskatus un gada progresa ziņojumu un kad būs veikta visu gada grāmatojumu noskaidrošana ([32]). Šis galīgā atlikuma maksājums neskar vēlākus atbilstības noskaidrošanas lēmumus, kas tiks pieņemti pēc programmas slēgšanas.

5.5. **Saistību atcelšana**

To budžeta saistību daļu, kas joprojām būs spēkā izdevumu attiecināmības pēdējā dienā (2025. gada 31. decembrī) un par kuru dalībvalsts līdz 2026. gada 30. jūnijam nebūs iesniegusi izdevumu deklarāciju, Komisija automātiski atcels ([33]).

Pēc atlikuma izmaksāšanas Komisija sešu mēnešu laikā pēc slēgšanas atcels visas nenokārtotās saistības, kas vēl būs spēkā ([34]).

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (Finanšu regula) ([35]) 15. panta 1. punktu atceltās apropriācijas var darīt pieejamas atkārtoti, ja pieļauta acīmredzama kļūda, kurā vainojama vienīgi Komisija.

([31]) Regulas (ES) Nr. 1303/2013 50. panta 7. punkts.
([32]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 37. panta 2. punkts.
([33]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 38. panta 2. punkts.
([34]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 37. panta 2. punkts.
([35]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012. Šī regula tagad ir atcelta ar Regulu (ES, Euratom) 2024/2509. Tomēr saskaņā ar tās 277. panta 4. punktu atcelto Regulu (ES, Euratom) 2018/1046 turpina piemērot juridiskajām saistībām, kas noslēgtas pirms Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 stāšanās spēkā. Tādējādi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 76. pantu attiecībā uz juridiskajām saistībām lauku attīstības programmās Regulu (ES, Euratom) 2018/1046 joprojām piemēro.

6. **PIENĀKUMI PĒC SLĒGŠANAS**

6.1. **Turpmākās darbības attiecībā uz nepamatotiem maksājumiem, kas konstatēti slēgšanas vajadzībām iesniegto dokumentu pārbaudē**

Pienākums atgūt nepamatotus maksājumus nebeidzas lauku attīstības programmas slēgšanas dienā, bet – kā noteikts Regulas (ES) 2021/2116 ([36]) 59. panta 1. punkta e) apakšpunktā – dalībvalstīm ir jācenšas atgūt visus nepamatoti veiktos maksājumus, kuri konstatēti pēc programmu slēgšanas, ja labuma guvējiem ir izmaksāti Savienības līdzekļi.

Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 2. punkta pirmās un otrās daļas un 54. panta 3. punkta otrās daļas vajadzībām par attiecīgajām summām jāziņo Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 908/2014 II un III pielikumu un tabulu "50/50".

Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. pants ir piemērojams notiekošajām atgūšanas procedūrām un atgūšanas procedūrām, kas jāuzsāk attiecībā uz nepamatoti izmaksātām summām, kuras izriet no ELFLA 2014.–2022. gada plānošanas perioda.

Dalībvalsts var nolemt apturēt atgūšanas procedūru gadījumos, kad radušās izmaksas ir lielākas nekā atgūstamā summa, kā norādīts Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 3. punkta a) apakšpunktā, vai ja atgūšana izrādās neiespējama parādnieka vai par pārkāpumu juridiski atbildīgās personas maksātnespējas dēļ, kura ir konstatēta un apstiprināta saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 3. punkta b) apakšpunktā.

Summas, kas no dalībvalstīm iekasējamas saistībā ar neatrisinātajām pārkāpumu lietām, uz kurām attieksies noteikums "50/50" ([37]), pēc slēgšanas lēmuma katru gadu būs jāatmaksā Savienības budžetā.

6.2. **Atbilstības noskaidrošana pēc slēgšanas**

Lauku attīstības programmas slēgšana neskar nevienu vēlāku atbilstības noskaidrošanas lēmumu, kas varētu ietvert summas, kuras no dalībvalsts iekasējamas Komisijas veikto revīziju rezultātā.

6.3. **Snieguma jeb darbības rezultātu satvara novērtējums slēgšanas dienā**

Lauku attīstības programmas snieguma satvara galīgā mērķrādītāja sasniegšanas novērtējums notiks 2026. gadā uz gada īstenošanas ziņojuma pamata. Šajā novērtējumā Komisija noskaidro galīgo mērķrādītāju sasniegšanas pakāpi un konstatē jebkādus nopietnus trūkumus to sasniegšanā.

Nopietna nespēja sasniegt snieguma satvara prioritāti nozīmē, ka mērķrādītāja vai mērķrādītāju sasniegšanas rādītājs (ja katrai prioritātei ir vairāk nekā divi mērķrādītāji) ir zemāks par noteiktu procentuālo daļu, kas definēta Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 215/2014 6. pantā. Turklāt, lai konstatētu nopietnu nespēju sasniegt mērķrādītāju, ir jābūt izpildītiem vairākiem kumulatīviem nosacījumiem, kas paredzēti Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 7. punktā. Pirms Komisija var konstatēt nopietnu nespēju īstenot prioritāti, tai jānosaka, ka nopietno nespēju ir izraisījusi īstenošanas nepilnība, un par to jāpaziņo vadošajai iestādei, kurai jādod iespēja veikt koriģējošus pasākumus.

Komisija var piemērot finanšu korekciju par konstatēto nopietno nespēju sasniegt snieguma satvara prioritāti, bet tai nav pienākuma to darīt.

Komisija finanšu korekcijas nepiemēro, ja nespēju īstenot snieguma satvara prioritāti izraisījusi sociāli ekonomisko vai vidisko faktoru ietekme, būtiskas izmaiņas attiecīgās dalībvalsts ekonomikas vai vides apstākļos vai *force majeure* iemesli, kas nopietni ietekmē attiecīgo prioritāšu īstenošanu ([38]).

([36]) Kādreizējais Regulas (ES) Nr. 1306/2013 58. panta 1. punkta e) apakšpunkts.
([37]) Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 2. punkts.
([38]) Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 7. punkts.

1. TABULA. Galīgā atlikuma aprēķināšanas piemērs

Lauku attīstības programmas galīgā atlikuma aprēķināšana
I. **Finanšu plāna ievērošanas pārbaude atbilstoši pasākumiem:**
a) kopējie izdevumi, kas deklarēti gada deklarācijās par 2014.–2022. gada plānošanas periodu
b) korekcijas
c) mīnus kopējais maksimums pasākuma līmenī
II. **Lauku attīstības programmā jau izmaksāto summu atskaitīšana:**
a) izmaksātais priekšfinansējums
b) starpposma maksājumi
= galīgais atmaksājamais atlikums
– apturēšana/pārtraukšana
= GALĪGAIS ATLIKUMS, kas jāmaksā vai jāatgūst